

Geçmiş olsun Türkiye

iyileşmek
her şeyin
yoluna girmesi
değil,

O şeylerin
artık seni
altüst etmemesidir.

KUTLU ZUHUR DERGİSİ

HAKİKAT ZUHUR EDENE DEĞİN...

MEKE KRATER GÖLÜ

5 Milyon yıl önce volkanik patlama sonucu oluşan bu maar, zamanla suyla dolarak göle dönüşmüş ve daha sonra, günümüzden 9000 yıl önce ikinci bir volkanik patlama ile gölün ortasındaki volkan konisi oluşmuştur.

Meke Gölü deniz seviyesinden 981 m yüksekliktedir. Ana Meke'nin ortasında bulunan ve su seviyesinden 50 m yükseklikte olan volkan konisindeki göl 25 m derinlikte ve suyu tuzludur. Meke Maarı 2005 tarihinde Ramsar Sözleşmesi'nin listesine dahil ettirmiştir.

Adayı oluşturan volkanik kütlenin yapısı, en şiddetli yağmurları bile hemen emecek yeteneğe sahiptir. Meke'nin biçiminin bin yıllardır bozulmamasının nedeni budur. Ama son yıllarda Konya havzasındaki yeraltı sularının bilinçsiz tüketimi yüzünden yaz aylarında tamamen kurumaktadır. Göçmen kuşların Türkiye üzerinde mola verdiği nadir doğa harikalarımızdan biridir.

Gölün kuş bakışı görüntüsünde, çevresi mavi sularla çevrili olan bir siyah nokta gibi görülür. Bu görüntü gölün "Dünyanın Nazar Boncuğu" olarak isimlendirilmesine neden olmuştur.

Asırlar boyu süren
güzellikleriyle
günümüze kadar
gelen,
Bir çok canlının göç
ederken uğradığı
nokta,
İçindeki canlıların da
yaşam alanı olan
Meke Gölü
insanların bilinçsiz su
tüketimleriyle kurudu.

Göz alıcı
güzelliğinden
geriye susuz bir
göl kaldı,
bu sadece içinde
yaşayan canlıları
değil
bizleri de tehdit
eden bir etken.

Ülkemizde son yıllarda artan yangınların yanında kuraklık da hızla artış gösteriyor, kuraklık;

Bir bölgede nem miktarındaki geçici dengesizliğin o bölgedeki su kıtlığı ile ilişkisi olarak tanımlanırken, 3 başlık altında incelenir:

Tarımsal kuraklık

Meteorolojik kuraklık

Hidrolik kuraklıktır.

Kuraklıkların sonucu suda yaşayan hayvanların ölmesi,

Nesillerinin bitme ihtimali,

tarıma suyun yetmemesi,

insan hayatında kullanılan suyun azalması ve susuzluk gibi etkenlere sebep olabilir.

Kuraklık ülkemizde son yıllarda bilinçsiz su tüketimi sebebiyle oluşuyor, doğamıza sahip çıkmak ve bize emanet edilen topraklara iyi bakmak görevimiz,

Su hayattır, bizden sonra gelen nesillere

sadece Kuruyan göllerin fotoğraflarını değil

o göllerin asırlardır süregelen güzelliklerini bırakalım.

Doğanın üzerimizde sorumlulukları var çünkü doğada canlıdır.

Tuba Habbuş

2025 Yanıyor !!!

21 Ocak ile başlayan yangınlar hepimizin ciğerini yaktı. 21 Ocak Bolu Kartalkaya'da çıkan otel yangınında 76 kişi yaşamını yitirdi 51 kişi yaralandı. Yazın gelmesiyle beraber birçok ilde orman ve arazi yangını çıktı.

Orman Ve Arazi Yangınları

İZMİR - 25 HAZİRAN - 26.260 HEKTAR

HATAY (İskenderun)- TEMMUZ-505 HEKTAR

SAKARYA- 25 TEMMUZ 800 İLE 1500 HEKTAR ARASINDA HENDEK TARAFINA SIÇRAYAN 50 HEKTAR

BİLECİK- 25 TEMMUZ- 50 HEKTAR

ESKİŞEHİR- 22,25 TEMMUZ -ilk tahminlere göre 60 HEKTAR fakat sonradan yüzlerce hektar olarak açıklandı.

MUĞLA-25 TEMMUZ -valilik 60 hektar olarak açıkladı ama Eskişehir'den ulaşan yangın binlerce hektara yayıldı.

MANİSA- 26 TEMMUZ- 55 İLE 250 HEKTAR ARASINDA DEĞİŞMEKTEDİR

MANİSA (Turgutlu)-TEMMUZ ORTASI- 250 HEKTAR

ADANA (Kozan)- TEMMUZ SONU -250 HEKTAR

MERSİN (Silifke)- 25 TEMMUZ-40-50 HEKTAR

UŞAK-26,27 TEMMUZ-95 HEKTAR

OSMANİYE -25 HAZİRAN (küçük yangın)-2,3 HEKTAR ARASI

KAHRAMANMARAŞ- 26 TEMMUZ- 400,450 HEKTAR

Resmi ve uluslararası sistemlere göre (GLOBAL FOREST WATCH) ülke genelindeki toplam tahmini büyüklük 12.000 hektardan azdı. Ormanlık alan tahmini ise toplam 15.000 hektar idi. Fakat yerel tahminler yaklaşık 32.000, 34.000 hektar olarak saptanmıştır. Fakat bu rakamlar tahmini ve fazlalıklı olduğu anlaşılmıştır. Çünkü yangınların toplamı 55 ile 250 hektar arası değişiklik göstermişse enup buradaki farkın büyüklüğü göz ardı edilmemelidir.

En hızlı lokal tahmin toplandığı zaman minimum değer olarak 31.500 hektar görülmektedir. 31.500 hektar olarak, 44.118 hektar olarak resmi istatistiklere düşmüştür.

Yangınların yerleşim yerlerine ulaşmasıyla toplam 12.500 hasar tahliye edilmiştir.

Peki bu kadar büyük bir alanda kaç personel görev almıştır?

Yangınlar boyunca toplam 25.000 personel görev almıştır.

Eskişehir'de 10, İzmir'de 3 ve Bursa'da 1 olmak üzere toplam 14 personel hayatını kaybetmiştir.

Bilim Teknik

**Milenium Problemleri
Hubble Krizi**

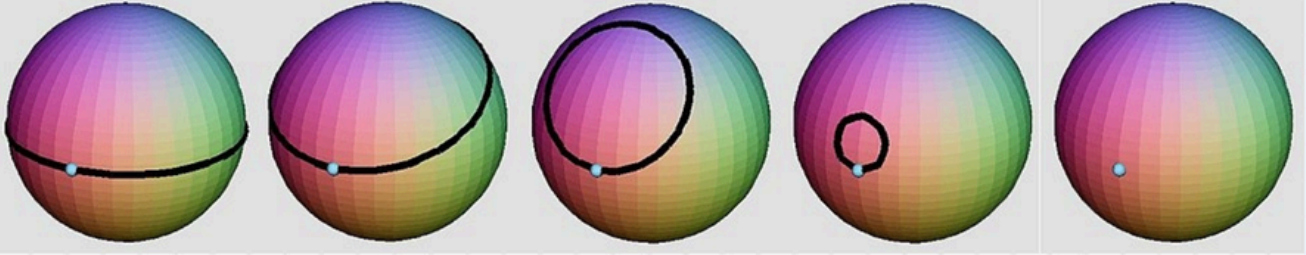
Milyon Dolarlık Sorular: Milenyum Problemleri

Matematik camiasında çözülememiş problemler dendiğinde birçok kişinin ilk aklına Clay Matematik Enstitüsü (CMI) tarafından tanımlan milenyum problemleri gelmektedir. Bunun en büyük sebebine 1 milyon dolarlık para ödülünün dışında aynı zamanda çözümlerinin fizik, kriptografi, topoloji, ekonomi gibi çeşitli alanlara olan etkisi verilebilir. Tek bir problem bile devrim niteliğinde değişikliklere yol açabilir veya yeni bakış açıları kazandırarak bilimin birden fazla adım atmasını sağlayabilir. Bu durum da problemlerin zorluğunu gözler önüne sermektedir. Her problem kendi içinde karmaşık yöntemler gerektirmektedir ve çözüme giden yola katkı sağlamak bile büyük bir lütuftur.

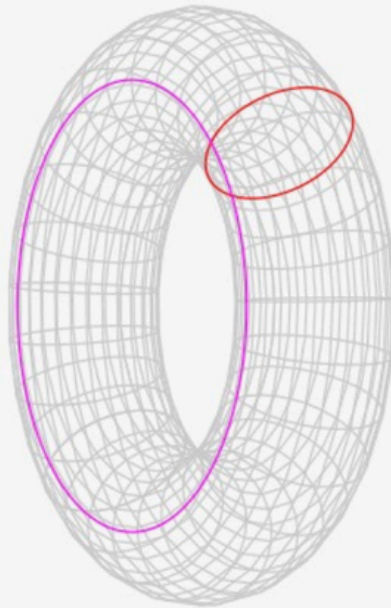

2000 yılında CMI tarafından seçilen milenyum problemlerinden yedi tane bulunmaktadır ve bu problemlerin yalnızca bir tanesi çözülebilmiştir. Diğer altı tanesi üzerine yapılan çalışmalar devam etse de hala tam anlamıyla bir sonuç elde edilememiştir. Yine de ortada hiç umut olmadığı sonucuna varmak yersizdir. Milenyum Problemleri zor olsalar da çözülmesi imkânsız değildir. Doğru soruların sorulmasıyla ve uygun yaklaşımlarla beraber problemin çözümüne yaklaşmamızı sağlayacak cevaplara ulaşmak elbet mümkündür. Kim bilir belki bilime bu soruların cevabını verecek kişi bir Türk olur.

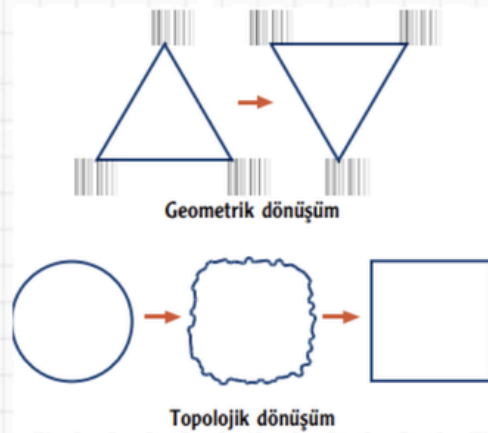
Poincare Konjektürü

Eğer ki bir lastik bandı bir elmanın etrafında gerersek bu lastik bandı yırtmadan ve yüzeyden ayrılmasına izin vermeden tek bir noktaya kadar indirgeyebiliriz. Lastik banttaki tüm noktaları elmanın tek bir noktasına toplamak doğru germe ve büzme hareketleri ile mümkündür. Fakat bu hareketi bir simidin etrafında yapmayı çalışırsak asla lastiği tek bir noktada toplayamayız. Poincare sanısının incelediği konu da tam budur. Tıkız, kenarı ve deliği olmayan üç boyutlu (veya daha fazlası) bir çok katlı (manifold) yalnızca küre olabileceğini iddia eder.

Örneğin Bir simit ile bir fincan topolojik olarak aynı şekildedir. Bir simidi doğru ezme, büzme ve germe hareketleri ile bir fincan haline getirebilirsin ama bir simidi nasıl bükersen bük bir küre yapamayacağından simit küre ile aynı değildir. Simitte bulunan delik onun yırtılmadan ya da kesilmeden küre olmasına izin vermez. Aynı şekilde bir daire ile içi dolu bir kare de topolojik olarak aynı şekildedir. Buna homeomorfizma denir.

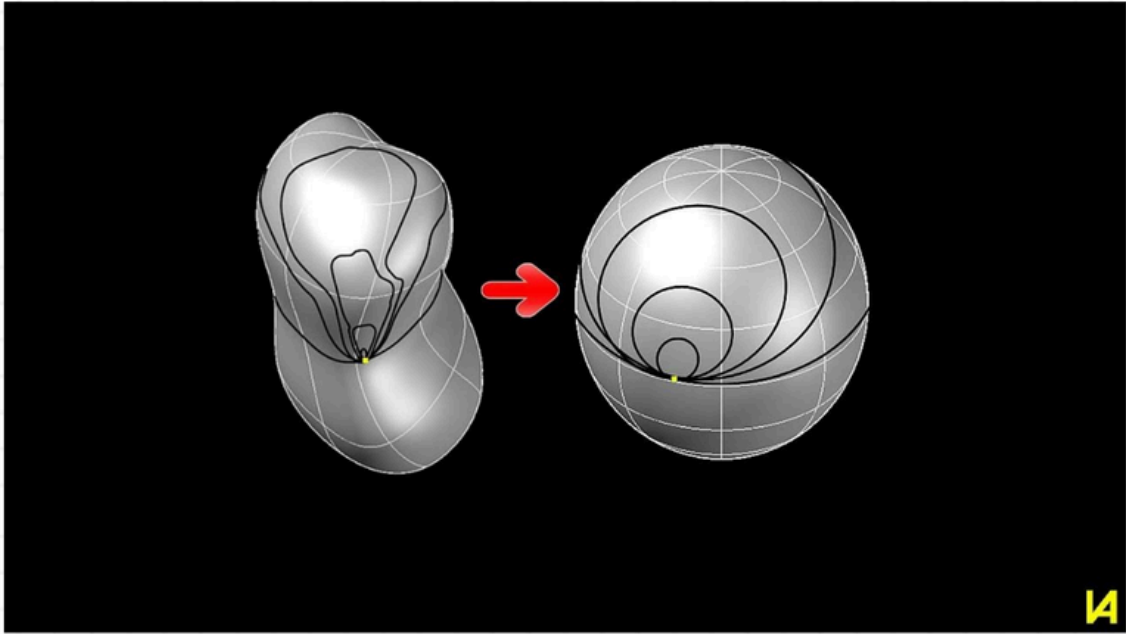
Topolojide aynı zamanda manifold kavramı çok önemlidir. Manifold cisimlerin yerleştirildiği uzaydır ama öklid uzayına kıyasla daha karmaşık ve düzensizdir. Öklid uzayını dümdüz bir ovayken manifoldları dağlık araziler gibi düşünebiliriz. Fakat manifoldlar aynı zamanda kendi boyutlarında öklid uzayıyla homeomorfiktir. Örneğin iki boyutlu bir manifold iki boyutlu öklid uzayına ezilip büzülerek dönüştürülebilir.

Bu problem 1904 yılında Henri Poincare tarafından ortaya atılmıştır ve 2003 yılına kadar da bir gizem olarak matematikte kendine yer edinmiştir. Milenyum Problemleri arasında çözülen tek problem de kendisidir. Grigori Perelman tarafından yayımlanan üç makalede poincare sanısı haricinde konuyla bağlantılı Ricci Akışı gibi çok karmaşık konular hakkında detaylı araştırmalar bulunmaktadır. Perelman'ın çözümü 2010 yılında bizzat CMI tarafından birçok matematikçinin de desteğiyle resmi olarak kabul görülmüştür.

Poincare Konjektürünü daha iyi anlamak için topoloji hakkında giriş seviyesinde bazı bilgiler bilmemiz gerekmektedir. Topoloji şekillere geometrinin baktığı gibi bakmaz. Örneğin Dünya küresel bir şekle sahip olsa da bir küre değildir (hatta geoit adında özel bir ismi vardır.). Geometrik olarak Dünya bir küre değildir ama topoloji Dünya'ya bir küre olarak bakabilmektedir. Çünkü eğer ki bir şekil yırtılmadan veya kesilmeden ezme ve büzme hareketleriyle küre şeklini alıyorsa o şekil bir küre olarak kabul edilmelidir.

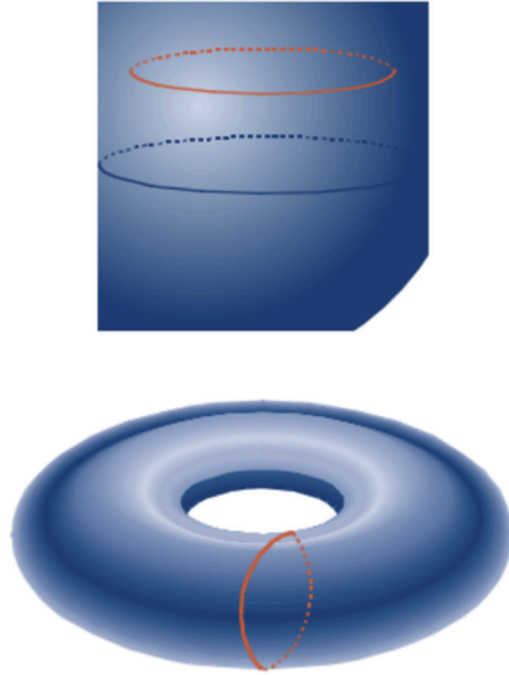

Henri Poincare de farklı boyutlardaki manifoldların topolojik olarak incelemesi üzerine yaptığı çalışmalar boyunca bir boyuttaki manifoldun deliksiz, kenarsız ve tıkHz (uçsuz bucaksız) olması durumunda manifoldun kendi boyutundaki küresel cisme eşit olduğunu iddia etmiştir. Örneğın iki boyutlu bir manifold iki boyutlu küresel cisim olan daireye topolojik olarak eşit olması gerektiğini düşünmüştür. Aynı şekilde üç boyutlu deliksiz ve kenarı olmayan her manifold ise küreye topolojik olarak eşittir.

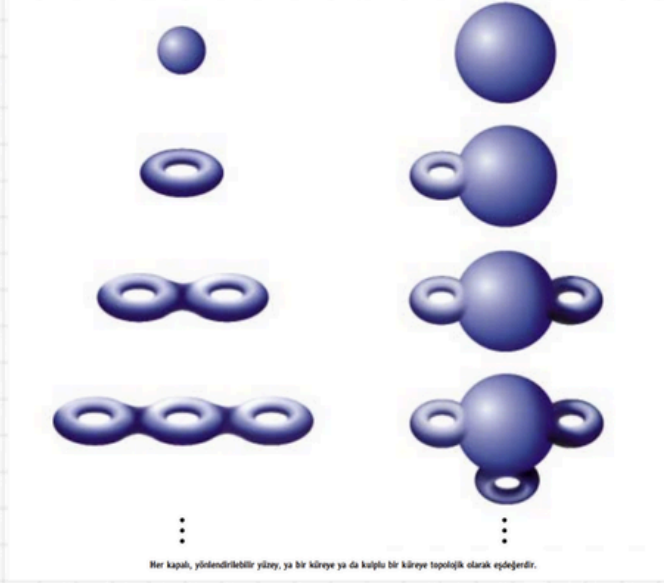
Birinci ve ikinci boyutun Poincare'ın teorisine uyduğu kolaylıkla anlaşılmıştır. Beşinci boyut ve daha ilerisinin bu teoriyle tutarlı olduğu Stephen Smale tarafından 1960'larda, dördüncü boyutun ise aynı şekilde Poincare'ın teorileriyle uyumlu olduğu Michael Freedman tarafından 1982'de kanıtlanmıştır. İki matematikçi de matematiğın nobeli olarak kabul edilen Field Madalyası ile ödüllendirilmiştir.

Tüm çalışmalara rağmen üç boyutlu manifoldlar için etkili bir kanıt geliştirilememiş ve 2000 yılında Poincare konjektürü olarak CMI tarafından milenyum problemlerine dahil edilmiştir. 2002-2003 yıllarında ise Grigori Perelman'ın yayımladığı üç makalede Poincare sanısına inanılmaz yöntemlerle bir çözüm sunulmuştur. Makalelerin CMI'ya direkt olarak gönderilmemesi ve makalenin zorluğu sebebiyle birçok matematikçi tarafından keşfedilmesi ve incelenmesi gerekmiştir. Bu sebeple 2010 yılına kadar çözüm resmi olarak kabul edilememiştir.

**Küre basit bağlantılı bir yüzeydir,
otomobil lastiği basit bağlantılı değildir.**

Poincare sanısının çözümünde Richard Hamilton'un katkıları da unutulmamalıdır. 1980'lerde keşfettiği Ricci Akışı yöntemi sayesinde Perelman'ın yöntemlerine zemin hazırlamıştır. Perelman yaptığı çalışmalarla hem Field Madalyasına hem de 1 milyon dolarlık para ödülüne layık görülmüştür ama Perelman çözümde Hamilton'un da faydası olduğunu söyleyerek tüm ödülleri reddetmiştir.

Kaynakça:

<https://www.claymath.org/millennium/poincare-conjecture/>

<https://www.matematikselsel.org/topoloji-nedir/>

<https://www.muhendisbeyinler.net/poincare-sanisi-nedir/>

<https://brilliant.org/wiki/millennium-prize-problems/>

<https://www.britannica.com/science/Poincare-conjecture>

<https://theconversation.com/millennium-prize-the-poincare-conjecture-4245>

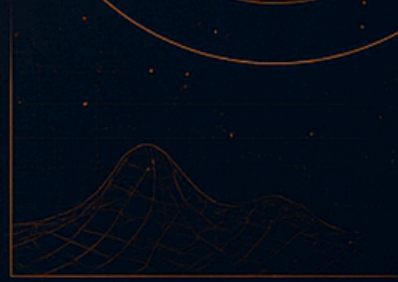
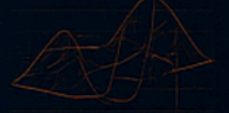
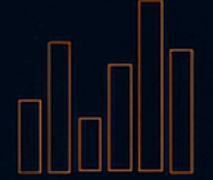
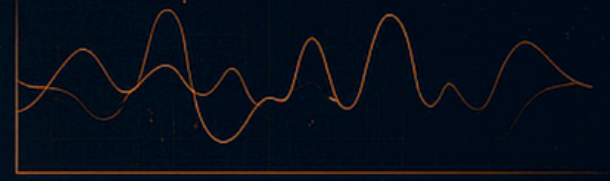
Daha fazla Milenyum Problemi için takipte kalın.

Salih Aydoğmuş

Hubble

Krizi

**İyi günler Kutlu Zuhur
Takipçileri. Bu gün sizlerle
ünlü Hubble Teorisinin keşfini
ve sonrasında bir krize
dönüşmesini anlatacağım.**

Konu Başlıkları

Hubble Devrimi
Hubble Gerilimi
Gerilimin Krize
Dönüşmesi
Olası Çözüm
Önerileri

Hubble Devrimi

Olayların arka planına bakarsak, 1920'lerde evrenin sonsuz olduğu düşüncesi hakimdi.

Amerikalı astronom Vesto Slipher, bazı nebulaların tayf çizgisinde kırmızıya kaydığını gözlemledi. Bu, bu nebulaların bizden uzaklaştığı anlamına geliyordu.

(1*)20. yüzyılın başlarına kadar gökbilimciler, Samanyolu'nun tüm evren olduğunu ve gördüğümüz andromeda gibi bazı galaksilerin nebula (bulutsu) olduğunu düşünüyorlardı.

**Edwin Hubble ve yardımcısı
Milton Humason, 1929'da
yaptıkları gözlemlerle çok
önemli iki şeyi keşfetti:**

1. Uzaklık Ölçümü: Andromeda gibi galaksilerin Samanyolu'nun dışında olduğunu ve evrenin sandığımızdan çok daha büyük olduğunu kanıtladı.

2. İlişki: Galaksilerin uzaklaşma hızları ile Dünya'ya olan uzaklıkları arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu buldu. Yani bir galaksi ne kadar uzaktaysa, bizden o kadar hızlı uzaklaşıyordu.

**Sonuç olarak Bu ilişki,
"Hubble Yasası" olarak
adlandırıldı. Bu gözlem,
evrenin bir noktadan
genişlemeye başladığı
fikrini destekledi.**

**Georges Lemaître adlı bir
rahip ve fizikçi, Hubble'ın
verilerini kullanarak bu
fikri daha önce öne
sürmüştü. Hubble'ın
bulguları, "Büyük
Patlama" (Big Bang)
teorisinin en önemli ve
somut kanıtını oluşturdu.**

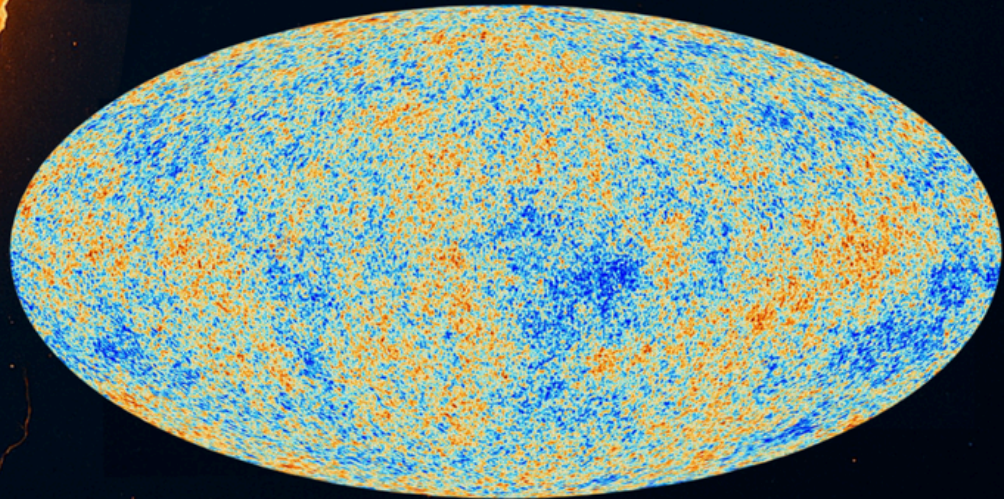
**Evrenin statik değil,
dinamik ve genişleyen bir
yapıda olduğunu
ispatladı.**

Hubble

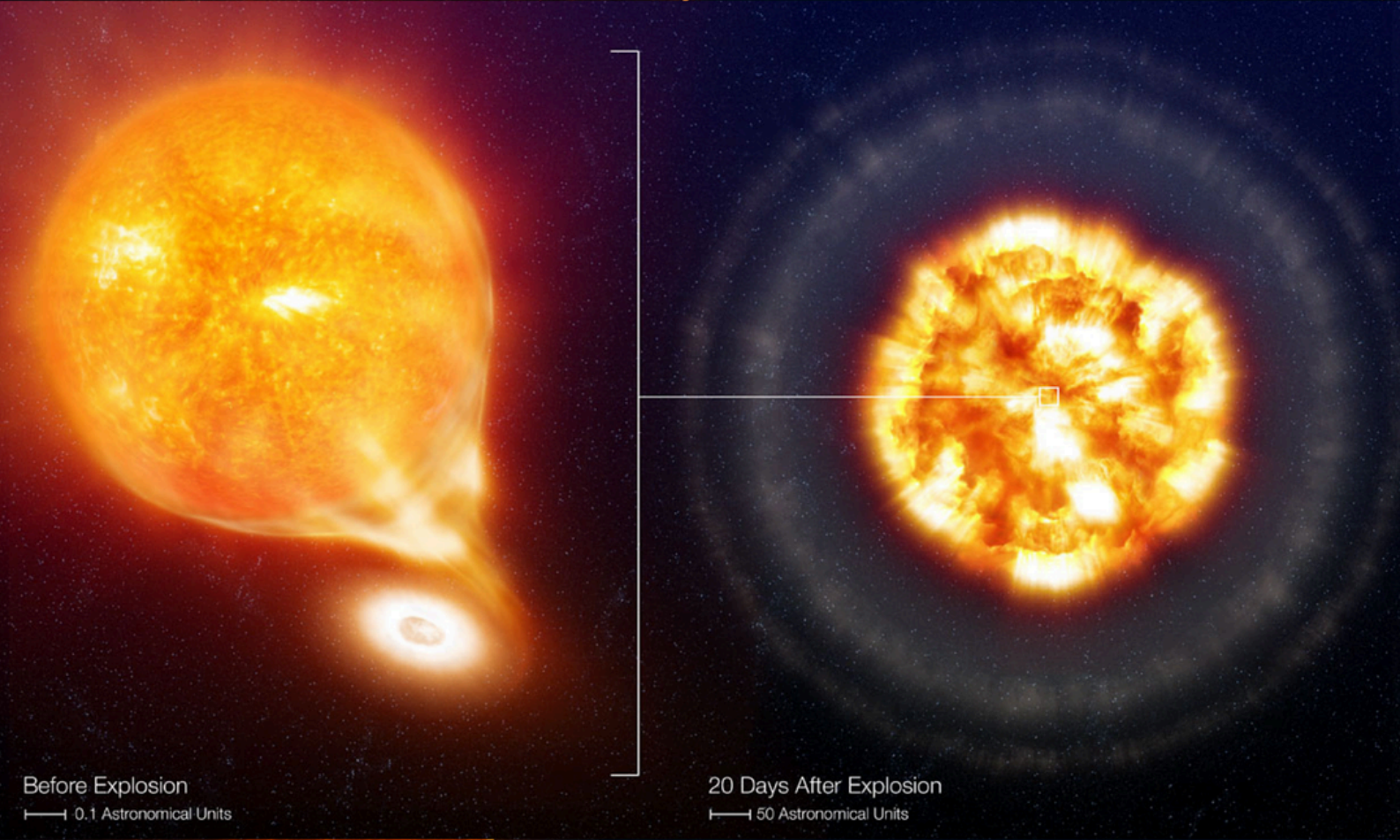
İşin kökünde, Hubble Sabiti'ni (H_0) ölçmenin iki temel yolu olması yatar:

Gerilimi

Yol 1 - "Geç Evren" (Doğrudan Ölçüm):
Evrendeki "standart mumlar" (Sefeidler, Tip Ia süpernovalar) kullanılarak galaksilerin mesafeleri ve uzaklaşma hızları doğrudan ölçülür.
Bu, H_0 'yı bugünkü değeriyle verir.

Yol 2 - "Erken Evren" (Dolaylı Hesaplama): Evrenin en erken hali olan Kozmik Mikrodalga Arkaplan Işınımı (CMB) ölçülür. Bu veriler, evrenin evrimini tanımlayan standart kozmolojik modele (Λ CDM) uydurularak, modelin tahmin ettiği günümüz H_0 değeri hesaplanır.

Başlangıçta, bu iki yöntemin aynı sonucu vermesi bekleniyordu.

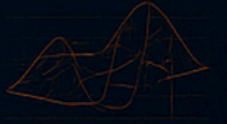
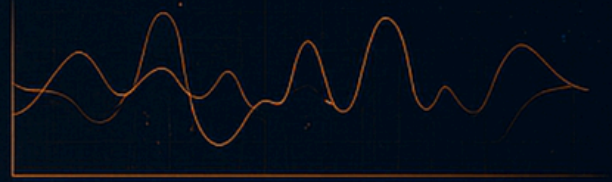
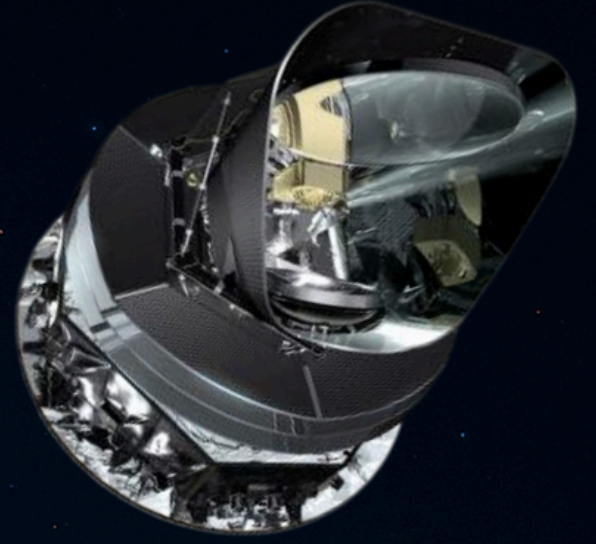
**İlk belirsizlikler
1990'ların sonu
2000'lerin başında
görüldü. Hubble Uzay
Teleskobu (HST) 1990'da
fırlatıldığında, ana
hedeflerinden biri
Hubble Sabiti'ni %10
hassasiyetle ölçmekti.
Çünkü yer tabanlı
teleskoplarla yapılan
ölçümlerde hata payı çok
büyüktü ($H_0 \sim 50-100$
km/s/Mpc gibi geniş bir
aralıkta tahmin
ediliyordu).**

HST Başarılı Oldu ve 2001'de, HST'nin "Hubble Sabiti Projesi"nin lideri Wendy Freedman, H_0 değerini 72 ± 8 km/s/Mpc olarak açıkladı. Bu, büyük bir ilerlemeydi.

Aynı dönemde, COBE ve ardından WMAP uyduları CMB'yi ölçtü ve Λ CDM modeliyle H_0 değerini ~ 70 km/s/Mpc civarında hesapladı.

O zamanlar iki yöntemin sonuçları, büyük hata payları içinde birbirleriyle örtüşüyor gibiydi. Ciddi bir gerilim yoktu.

**2009'da fırlatılan Planck
uydusu, 2013 ve 2018'de
CMB'nin şimdiye kadarki
en detaylı ve en hassas
haritasını yayınladı.
 Λ CDM modeliyle yapılan
analizlerin hata payları
inanılmaz derecede
küçüldü.**

2000'lerin sonu 2010'ların başında, hata paylarının küçülmeye başlamasıyla gerilim su yüzüne çıktı.

SHOES Ekibinden Astronom Adam Riess (2*) ve meslektaşları, "Kozmik Mesafe Merdiveni"ni daha da hassaslaştırmak için çalışmaya başladılar. HST'yi kullanarak Sefeid yıldızlarını daha uzak galaksilerde ölçtüler ve süpernova ölçümlerini iyileştirdiler.

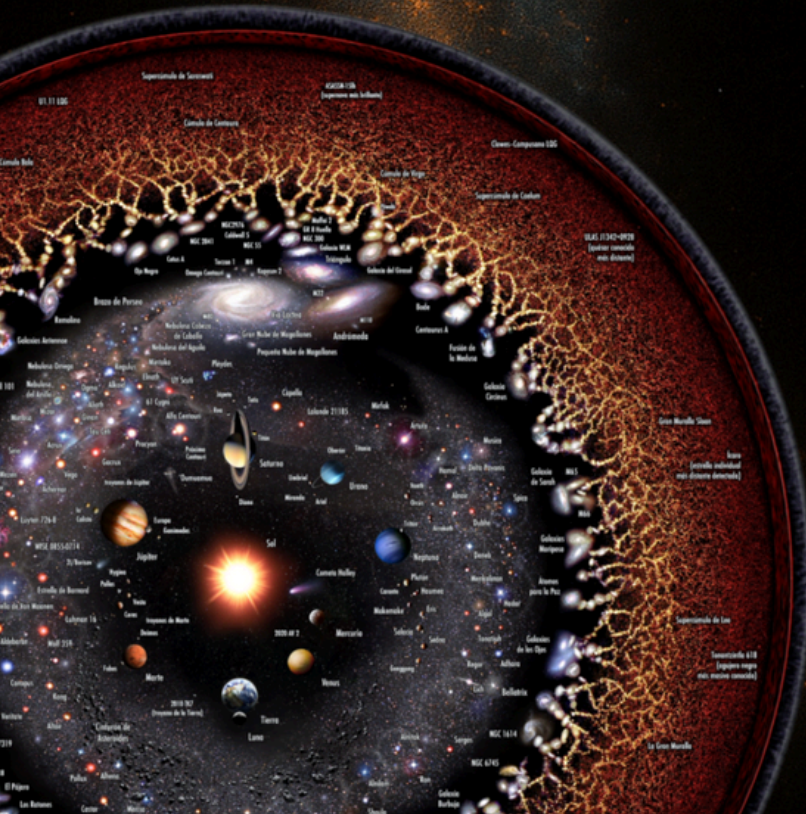
(2*)Tip Ia süpernovalarla genişlemenin hızlandığını keşfederek 2011 Nobel Fizik Ödülü'nü alan ekipten

Gerilim burada krize dönüştü:

SHOES Ekibi (Geç Evren): Hata paylarını küçülttükçe, sonuçları sürekli olarak daha yüksek bir H_0 değerine yakınsadı (~73-74 km/s/Mpc).

Planck Ekibi (Erken Evren): Hata paylarını küçülttükçe, sonuçları sürekli olarak daha düşük bir H_0 değerine yakınsadı (~67 km/s/Mpc).

Artık hata payları o kadar küçülmüştü ki, iki sonuç birbirinin hata paylarıyla bile örtüşmez hale geldi.

Bilim camiası ilk başta, bu tutarsızlığın ölçümlerdeki sistematik bir hata nedeniyle olduğunu ve daha iyi verilerle çözüleceğinden umutluydu.

Ekipler ölçümlerini tekrar tekrar kontrol ettiler, metodolojilerini iyileştirdiler. Ancak:

SHOES ekibi 2022'de H_0 'ı 73.0 ± 1.0 km/s/Mpc olarak açıkladı. Bu, %1.3'ten daha küçük bir belirsizlik demektir.

Planck ekibinin belirsizliği de benzer derecede küçüktü.

James Webb Uzay Teleskobu (JWST) Bile Farkı Kapatamadı:

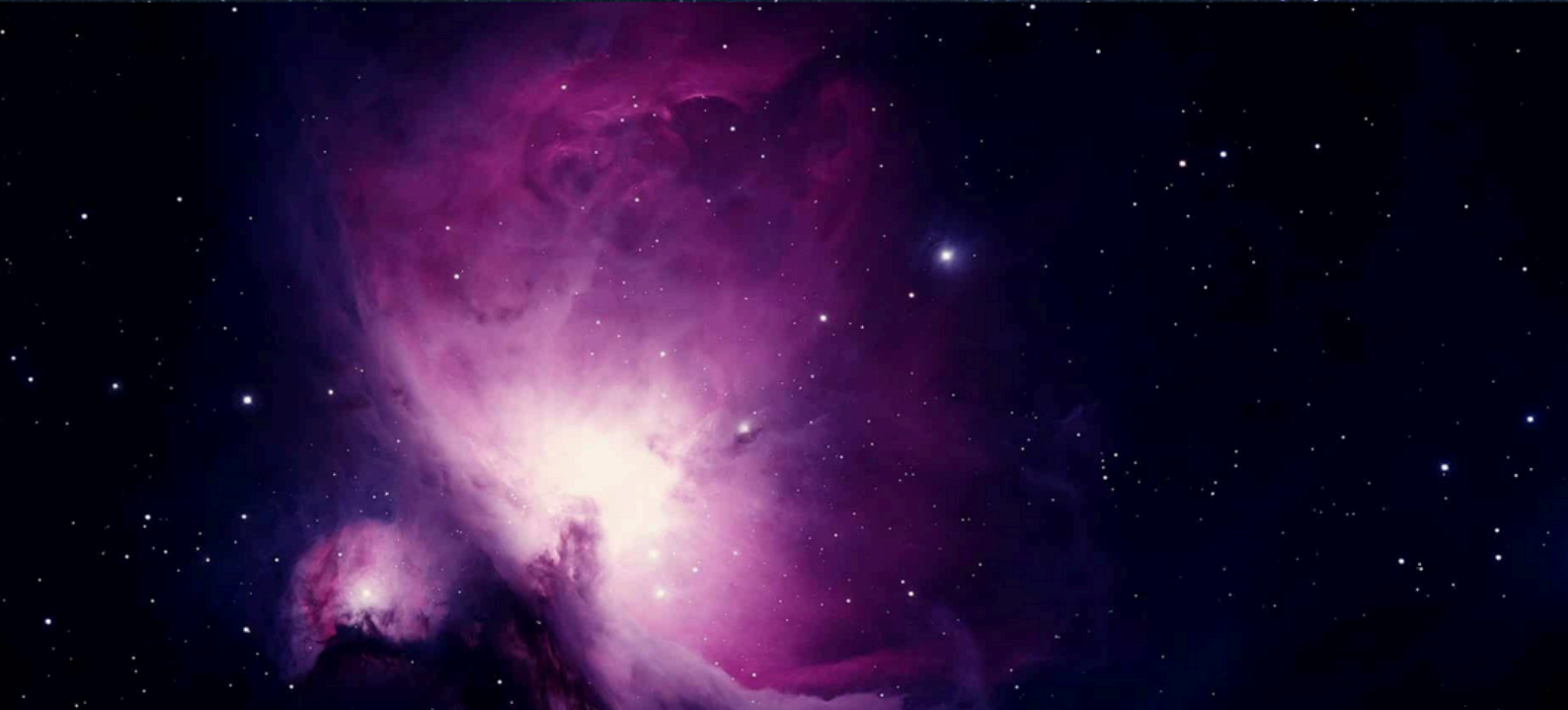
**2023'te JWST, ilk
verileriyle Sefeid
ölçümlerini doğruladı ve
SHOES ekibinin
sonuçlarını güçlendirdi.**

Bağımsız Yöntemler Krizi Doğruladı:

"Kilonovalar" (nötron yıldızı birleşmelerinden çıkan patlamalar) ve "Miraslılar" (geometrik yöntemler) gibi yepyeni ve tamamen bağımsız ölçüm yöntemleri ortaya çıktı. Bu yöntemlerin çoğu, SHOES'in yüksek değerine yakın sonuçlar vererek gerilimi daha da güçlendirdi ve bir ölçüm hatası olasılığını zayıflattı.

Kaynakça:

1. Edwin Hubble'ın Orijinal Çalışması ve Tarihsel Arka Plan

Hubble, E. (1929). "A Relation between Distance and Radial Velocity among Extra-Galactic Nebulae". Proceedings of the National Academy of Sciences. Bu, genişleyen evren fikrini ortaya koyan çığır açıcı orijinal makaledir.

NASA History Division: "Edwin Hubble" Biyografisi. Hubble'ın hayatı ve çalışmalarını detaylandıran kapsamlı bir kaynak.

URL: <https://www.nasa.gov/content/edwin-hubble-biography>

2. Hubble Sabiti (H_0) ve Ölçüm Yöntemleri

Freedman, W. L., ve Madore, B. F. (2010). "The Hubble Constant". Annual Review of Astronomy and Astrophysics. Hubble Sabiti'nin tarihini, ölçüm yöntemlerini ve zorluklarını özetleyen mükemmel bir derleme makalesidir.

SHOES Projesi (Supernovae, H_0 , for the Equation of State of Dark Energy) Web Sayfası. Güncel H_0 ölçümlerini yapan ekibin resmi sitesi.

URL: <https://www.stsci.edu/~ariess/ShOes/>

3. Hubble Krizi / Hubble Gerilimi (Hubble Tension)

Planck Collaboration (2018). "Planck 2018 results. VI. Cosmological parameters". Astronomy & Astrophysics. Planck uydusunun Kozmik Mikrodalga Arkaplan verilerine dayanarak erken evren için hesapladığı H_0 değerini içeren temel makale.

Riess, A. G., et al. (2022). "A Comprehensive Measurement of the Local Value of the Hubble Constant with 1 km/s/Mpc Uncertainty from the Hubble Space Telescope and the SHOES Team". The Astrophysical Journal Letters. SHOES ekibinin-en güncel ve en hassas H_0 ölçümünü duyurduğu makale.

URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.3847/2041-8213/ac5e5b>

NASA Feature: "Measuring the Universe's Expansion Rate". Krizi herkesin anlayabileceği bir dille özetleyen harika bir NASA sayfası.

URL: <https://www.nasa.gov/science-research/astrophysics/measuring-the-universes-expansion-rate/>

4. Olası Çözümler ve Yeni Fizik Senaryoları

Di Valentino, E., et al. (2021). "In the realm of the Hubble tension—a review of solutions". Classical and Quantum Gravity. Hubble Gerilimi için öne sürülen neredeyse tüm çözümleri kapsamlı bir şekilde inceleyen ve karşılaştıran bir derleme makalesi. Konuya derinlemesine girmek isteyenler için temel kaynak.

Webb Teleskobu ve Krizdeki Rolü: "NASA's Webb Telescope Will Use Quasars to Unlock the Secrets of the Early Universe". JWST'nin uzaklık ölçümlerindeki hataları nasıl azaltmayı planladığını anlatan bir basın bülteni.

URL: <https://webbtelescope.org/contents/news-releases/2021/news-2021-055>

5. Genel Okuma ve Daha Fazla Bağlam için Kitaplar

Ferris, T. (1998). The Whole Shebang: A State-of-the-Universe(s) Report. Kozmoloji tarihini, Hubble'ın keşfini de içerecek şekilde, çok akıcı bir dille anlatan harika bir popüler bilim kitabı.

Panek, R. (2011). The 4% Universe: Dark Matter, Dark Energy, and the Race to Discover the Rest of Reality. Modern kozmolojideki karanlık madde ve karanlık enerji keşiflerini, SHOES ekibi de dahil olmak üzere, bir hikaye anlatır gibi aktaran müthiş bir kitap. Hubble Gerilimi'nin arka planını anlamak için ideal.

6. Güncel Gelişmeleri Takip Etmek İçin

arXiv.org (Özellikle Astrophysics - Cosmology and Nongalactic Astrophysics bölümü): Astronomi ve kozmoloji alanındaki tüm yeni makaleler, hakem onayından önce burada yayınlanır. En güncel araştırmaları takip etmek için vazgeçilmez bir kaynak.

URL: <https://arxiv.org/archive/astro-ph>

Sky & Telescope, Astronomy Magazine, Nature News, Science Daily: Hubble Gerilimi ile ilgili yeni makalelerin popüler dille özetlendiği haber siteleri ve dergiler.

Bu kaynak listesi, konuyu temelinden en güncel araştırmalara kadar takip etmeniz için size bir yol haritası sunacaktır.

Ahmet Akif Küsüm

Tarih Edebiyat

Anadolu'nun Anahtarı Malazgirt

Selçuklular özellikle Çağrı ve Tuğrul bey'den itibaren Batıya yönelik genişlemeyi hızlandırmış, Sultan Alparslan döneminde ise bu fetihler idrak edilemeyecek derecede hızlanmıştır. Öyle ki sıranın bir gün kendilerine geleceğini hisseden Doğu Roma askeri envanterini geliştirmek için gerekli çalışmalara başlamıştır.

Malazgirt Ovasının Jeopolitik Konumu

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Malazgirt Ovası, tarih boyunca stratejik bir öneme sahip olmuştur. Verimli topraklara ve su kaynaklarına sahip olması, ovayı hem tarım hem de yerleşim için cazip kılıyordu. Daha da önemlisi, Malazgirt, Doğu Anadolu'dan Mezopotamya'ya ve İran'a giden ticaret yolları üzerinde bulunuyordu. Bu durum, ovayı kontrol eden gücün, bölgedeki ticareti ve askeri hareketliliği de kontrol edebilmesi anlamına geliyordu. Doğu Roma için Malazgirt, Selçuklu akınlarını engellemek ve doğu sınırlarını korumak için hayati bir kale konumundaydı. Selçuklular içinse burayı ele geçirmek, Anadolu'nun içlerine doğru ilerleyişin ilk ve en önemli adımıydı.

Asıl hedefi Mısırı fethetmek olan Sultan Alparslan Halep civarındayken Doğu Roma ordusunun üzerine geldiği haberini aldı. Bunun üzerine önce Diyarbakır Mervani Kürt aşiretinden 20.000 kişilik bir yardım alarak Ahlat yakınlarında askeri karargah kurdu. Ve aldığı yardım neticesinde Sultan'ın ordusunun mevcudu 50.000 küsürdü. Fakat Doğu Roma ordusunun mevcudatı konusunda tartışmalar mevcuttur. Kimi kaynakları yüz bin derken kimi kaynaklar 200 bine kadar yükseltir bu sayıyı. Lakin bildiğimiz bir şey var ki bu da şudur. Doğu Roma ordusunun tamamının düzenli bir Ordu olmadığı, yarısından fazlasının kaçaklardan ve hapisane mahkumlarından oluştuğudur.

From: D.K.O

Savaş Günü:

Sultan Muhammed Alparslan 26 Ağustos 1071 gününün sabahı otağından çıkınca beyaz Kefeni andıran bir elbise giymişti. Ve o tarihi konuşmayı o gün yaptı. O konuşmanın ardından atının kuyruğunu bağladı bu hareket tüm askerlerine moral kaynağı olmuştu.

Savaş başladıktan sonra

Selçuklu atlıları, Doğu Roma ordusuna ani bir saldırı düzenledikten sonra, hızlıca geri çekilmeye başladı. Doğu Roma İmparatoru Romanos, bu geri çekilmeyi bir bozgun sanarak ordusuna takip emri verdi. Doğu Roma'nın ağır zırhlı piyadeleri ve süvarileri, geri çekilen Selçukluları takip ederken yoruldu ve düzenleri bozuldu.

Doğu Roma ordusu, Selçuklu ordusunu takip ederken, sağ ve sol kanatlarda pusuya yatan Selçuklu birliklerinin arasına sıkıştı. Selçuklu atlıları, Bizans ordusunun etrafını bir hilal şeklinde sarak onları çembere aldı. Bu durum, Doğu Roma ordusunda büyük bir panik ve kargaşaya Sebep oldu.

Savaşın en kritik anında, Bizans ordusunun artçı komutanı Andronikos Dukas, İmparator Romanos'a ihanet ederek ordusunu geri çekti. Bu ihanet, Bizans'ın son direncini de kırdı. Romanos Diogenes esir alındı, Bizans ordusu ise tamamen dağıldı.

Kaynakça:

Yazar: Osman Turan

Neden Önemli: Türk tarihçiliğinin en önemli isimlerinden biri olan Osman Turan'ın bu eseri, Malazgirt Savaşı'nı hem İslam hem de Bizans kaynaklarına dayandırarak inceler. Savaşın sebepleri ve sonuçları üzerine kapsamlı bir analiz sunar

Yazar: Ali Sevim

Neden Önemli: Bu kitap, Malazgirt Savaşı'nı dönemin Bizans ve İslam kaynaklarını karşılaştırmalı olarak ele alan, modern Türk tarihçiliğinin temel eserlerinden biridir. Savaşın askeri ve siyasi boyutlarını detaylı bir şekilde açıklar

Mehmet Sinan KILINÇ
Kutlu Zuhur Dergisi
Kurucu, Vizyoneri

Alanya Kalesi Tarihi

Alanya Kalesi, Antalya'nın Alanya ilçesinde denize doğru uzanan 250 metre yüksekliğinde bir yarımada üzerinde inşa edilmiştir. Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapan bu kale, hem stratejik konumu hem de ihtişamlı mimarisiyle Akdeniz'in en önemli savunma merkezlerinden biri olmuştur. Bugün hem tarihi bir miras hem de turistik bir cazibe merkezi olarak varlığını sürdürmektedir.

Antik Çağ ve Helenistik Dönem:

Alanya'nın bilinen en eski adı "Korakesion"dur. Antik kaynaklarda özellikle korsanların merkezi olarak anılır. Kalenin ilk surlarının MÖ 2. yüzyılda, Helenistik dönemde yapıldığı bilinmektedir[1]. Bu dönemde bölge, doğal konumu sayesinde korsanlar için güvenli bir liman haline gelmişti. Ancak korsanların artan gücü, Roma İmparatorluğu'nun dikkatini çekti. MÖ 67'de Romalı komutan Pompeius Magnus, Korakesion'u kuşatarak korsanların hâkimiyetine son verdi. Bu olay yalnızca bölgenin Roma hâkimiyetine girmesini değil, aynı zamanda Akdeniz ticaret yollarının güvenliğini de sağlamıştır.

Roma Dönemi :

Roma döneminde Korakesion, askeri ve ticari bakımdan önemli bir üs oldu. Stratejik konumu nedeniyle Roma donanmasının Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerinde kilit bir rol oynadı. Kale çevresinde yeni savunma yapıları eklendi, liman düzenlemeleri yapıldı ve şehir imparatorluk yollarına bağlandı. Böylece Akdeniz ticareti canlandı ve Alanya bölgesi hem askerî hem ekonomik bakımdan gelişti. Ayrıca Roma döneminde bölgede Hristiyanlığın yayılmaya başladığı, kalede ilk dini yapıların temellerinin atıldığı bilinmektedir.

Bizans Dönemi:

Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasının ardından Alanya, Doğu Roma yani Bizans İmparatorluğu'nun egemenliği altına girdi. Bu dönemde kale hem askeri hem dini bir merkez haline geldi. Özellikle 7. ve 8. yüzyıllarda yoğunlaşan Arap akınları, Bizans'ı kaleyi güçlendirmeye yöneltti. Sur duvarları onarıldı, yeni burçlar eklendi ve yarımada üzerindeki stratejik noktalar tahkim edildi. Bizans döneminde ayrıca kale içinde kiliseler inşa edildi; bu yapılar hem askerler hem de sivil halk için dini merkez işlevi gördü. Bu yıllarda Alanya, Bizans'ın Akdeniz'deki en sağlam savunma noktalarından biri haline geldi.

Sonuç:

Alanya Kalesi, Antik Çağ'dan Osmanlı'ya kadar uzanan geniş bir tarihe sahiptir. Helenistik dönemde korsanların sığınağı olmuş, Roma'da askeri üs, Bizans'ta savunma merkezi, Selçuklular döneminde başkent, Osmanlı'da ise bölgesel bir garnizon işlevi görmüştür. Cumhuriyet döneminde ise kültürel miras kimliği öne çıkmıştır. Bugün, geçmişin izlerini taşıyan bu kale, Alanya'nın kalbi ve Türkiye'nin önemli bir tarihi değeridir.

Kaynakça:

[^1]: Konyalı, İ. Hakkı. Alanya Tarihi ve Anıtları. İstanbul: Baha Matbaası, 1967.

[^2]: Turan, Osman. Selçuklular Zamanında Türkiye. İstanbul: Boğaziçi Yayınları, 1998.

[^3]: Özbek, Selma. Alanya Kalesi İç Kale Yapıları. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1995.

Yusuf İslam YUMUŞAK
Genç Zuhur
Üniversite Sorumlusu

Batu Han Kimdir

Batu Han (1207 – 1255), Cengiz Han'ın en büyük oğlu Cuci'nin oğlu ve torunu olarak, Moğol İmparatorluğu'nun batı topraklarının hükümdarı olmuştur. Zekâsı, askeri kabiliyeti ve siyasi vizyonuyla öne çıkan Batu Han, Altın Orda Devleti'nin kurucusu kabul edilir.

Cengiz Han'ın ölümünden sonra düzenlenen kurultayda, Cuci'nin yerine Batu, batı seferlerinden sorumlu tutuldu. Moğol İmparatorluğu'nun genişlemesinde büyük rol oynamış, Orta Avrupa'ya kadar ilerleyen büyük bir orduya komuta etmiştir.

Batu Han Döneminde Öne Çıkan Olaylar (1227 – 1255)

1. Büyük Batı Seferi (1236–1242)

Batu Han'ın komutasındaki Moğol ordusu, Doğu Avrupa'yı fethetmek üzere büyük bir sefere çıktı.

1236'da Volga Bulgarları mağlup edildi.

Ardından Kıpçaklar, Alanlar, Mordvinler ve Fin kavimleri gibi birçok halk Altın Orda'ya bağlandı.

1237–1240 yıllarında Rus knezliklerine sefer düzenlendi; Moskova, Vladimir, Kiev gibi şehirler yerle bir edildi.

1241 yılında Polonya'ya girilerek Leh ve Alman orduları mağlup edildi (Legnica Muharebesi).

Aynı yıl Macaristan'a girilerek büyük bir zafer kazanıldı (Mohî Savaşı).

Bu sefer sonunda Moğollar, Doğu Avrupa'da büyük bir korku uyandırmış ve kıtanın siyasi dengelerini değiştirmiştir.

2. Altın Orda Devleti'nin Kuruluşu (1242 sonrası)

Seferin ardından Batu Han, Saray şehri merkez olmak üzere Altın Orda Devleti'ni kurdu.

Bu devlet, Don ve Volga nehirleri arasında kalan geniş bozkırlarda hüküm sürdü.

Batu Han, Moğol Hanlığı'na bağlı görünmekle birlikte, fiilen bağımsız hareket etmeye başladı.

Batu Han in Seferleri ve Savaşları

1. Doğu Avrupa Seferi (1236 – 1242)

Moğol orduları Batu Han önderliğinde büyük bir batı seferine çıktı.

Önemli Savaşlar ve Sonuçlar:

1237 – 1238: Volga Bulgarları yıkıldı.

1239 – 1240: Kıpçaklar ve Alanlar itaat altına alındı.

1240: Kiev kuşatıldı ve yıkıldı → Kiev Rusya'sı çöktü.

1241: Polonya'da Legnica Savaşı (Polonya – Alman şövalyeleri mağlup edildi)

Macaristan'da Mohaç Savaşı (Mohács) → Macarlar yenildi.

1242: Viyana'ya kadar ilerleyen Moğollar, Ögeday Han'ın ölüm haberiyle geri döndüler.

Sonuç: Bu seferlerle Batu Han, Doğu Avrupa'yı etkisi altına aldı ve bu bölgede Altın Orda Devleti'nin temellerini attı.

Kaynakça:

Umut Yölsever – Altın Orda Devleti'nin dış politikası: Batu Han dönemi (1242–1255)

Bu çalışmada Batu Han'ın dış politikasına odaklanılır; Rusya, Selçuklu ve İran üzerindeki ilişkileri analiz edilir .

Yasemin Göktürk – Altın Orda Devleti'nde Ekonomik Hayat

Altın Orda Devleti'nin örgütlenme biçimi, ticari politikaları ve İpek Yolu üzerindeki rolü gibi konulara odaklanan akademik bir çalışma. Batu Han döneminde devletin iktisadi yapısını anlamak isteyenler için faydalı bir kaynak .

Umut AKAR

PIR-İ TÜRKİSTAN HOCA AHMET YESEVİ HAZRETLERİ

Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri , Türklerin manevi hayatına asırlarca dokunan, Türk Halk Sufilik Geleneğinin kurucusu, Tarikatî Alîyye büyüklerinden Yusuf el-Hemedani Hazretlerinin 3. Halifesi,büyük mutasavvuf ,şair, yazdığı hikmetleri aracılığıyla geçmişten günümüze hakikati damla damla kalplere işleyen,kutsal emaneti yetiştirdiği Horasan Erenleriyle yüce hakikati dünyanın 4 bir tarafına ulaştıran Pir-i Türkistan Büyük Veli Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri

Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin Doğum Ve Ölüm Tarihi

Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin doğum ve ölüm tarihi hakkında " Doğum tarihi kesin olarak bilinemeyen Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin Yusuf el-Hemedaniye intisabı ve onun halifesi oluşu göz önünde bulundurulursa 5. Yüzyılın 2. Yarısında doğmuş olduğu söylenebilir."

net bir bilgi olmayıp ,

doğduğu yer,hayatı ve kişiliği

hakkındaki mevcut tarihi bilgiler ve belgelerde oldukça sınırlı olup ,

mevcut bilgilerde menkıbelerle iç içedir.

Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin Doğum Yeri:

Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri Batı Türkistan'ın Çimkent şehrinin doğusunda bulunan

Şahyar Nehrinin bir kolu olan Karasu bölgesi üzerinde yer alan Sayran Kasabasında doğdu.

Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin Ailesi :

Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin babası Hz Ali (r.a) soyundan geldiği kabul edilen keramet ehli,büyük veli ,Şeyh İbrahim Hazretleridir.Annesi ise Şeyh İbrahim Efendi Hazretlerinin Vekillerinden Şeyh Musa efendinin kızı Ayşe Hatundur.

Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri nin Eđitim Hayatı :

Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri k.s önce annesinin ardından babasının vefatı sonrası kız kardeşi Gevher Şehnâz ile Yesi şehrine gitti ve oraya yerleşti. Tahsiline Yesi şehrinde başladı.

Daha küçük yaşına rağmen birtakım tecellilere mazhar olmasıyla dikkatleri üzerine çekti. Çocukluğundan itibaren iyi bir tahsil gören Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri Arapça ve Farsçayı ana dili gibi öğrenip, İslami ilimleri öğrendi.

Rivayetlere göre Hz Hızır'la görüşen Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri, Sahabeden olduğuna inanılan Arslan Baba'ya intisap ederek ondan feyiz aldı. Arslan Baba Hazretleri'nden aldığı feyiz ve terbiye ile Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri çok kısa zamanda şöhret buldu. Arslan Baba Hazretleri nin vefatı üzerine Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri ,dönemin en önemli bilim ve kültür merkezi olan Buhara'ya gitti. Ve orada büyük bir alım ve mutasavvıf olan Tarikatı Aliyye büyüklerinden Yusuf el-Hemedani Hazretlerine intisap etti. Ve ondan tasavvuf ilimleri ni öğrendi. Yusuf Hemedani Hazretlerin de vefatı üzerine irşat makamına önce Abdullâh-ı Berki ,sonra Şeyh Hasân-ı Endekî ve ardından da Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri geçti .

Yesevi Şehrine Dönüş

Şeyhi Yûsuf el-Hemedânî'nin hayattayken işaret ettiği üzere bir müddet sonra yerini Şeyh Abdülhâlik-ı Gücdüvânî'ye bırakarak Yesi şehrine geri döndü ve vefatına kadar burada irşat faaliyetlerine devam etti.

Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin Vefatı :

Yine rivayetlere göre Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri 63 yaşına geldiğinde, Peygamber Efendimiz Hz Muhammed Mustafa (s.a.v) olan sevgisinden dolayı, tekkesinin avlusunda bir çilehane hazırlattı ve vefatına kadar burada ibadet ve zikirle meşgul olduğu belirtilmektedir.

Doğum tarihi bilinmediğinden kaç yıl yaşadığı hususunda kesin bir şey söylemek mümkün değilse de on yıl kadar kaldığı ve 73 yaşına vefat ettiği veya 120 yıl yaşadığı ve 1167 yılında vefat ettiği rivayetler arasındadır.

Kaynakça

- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
- Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Web sayfası
- Mustafa Tatçı/a.g.e/ sayfa 8

Cihat DELİKTAŞ

Bir Mürekkep Meselesi

Gözlerinin renginden mi feyzalıyor gecem ışığını,
Yoksa saçlarına değip mi esiyor yel?
Bakışlarından mı, içime akan bu koca ılık esinti?
Yoksa nefesinden mi kışımın güneşi?
Anlatsana sevgili..
Kalemimden akan mürekkep değil de sevdan mı?
Harcadıkça, yazdıkça tükenir miydin yüreğimde?
Ondan mi korkardım kağıda dökmeye adını?
Mrekkeğim bitmeyecekmişçesine yazmak istiyorum
Sayfalar ,gördükçe kendiliğinden yazsın seni mısralarıma..
Sevgin o kadar ebedi olsun ki,
Ömrüm boyunca tek kalemle haykırabileyim istiyorum
Yeter mi sevdan
Bir ömür bir kadının kalemına mürekkep olmaya?
Yahut harcandı sanarken
Hayatında derin bir iz bırakmaya?

Sıla ALPERTUNGA

Kediler Ve Sen

Hep bahara uyanır gözlerindeki kediler
Bir Atlas genişliğine bürünerek
Aheste aheste söylenir sitesindeki besteler
Yüzeyinde kainat alabildiğine görünerek

Sen, kızıl gözyaşlarımın yaptığı Ebru
Penceremin sarışınlığı, uğuru
Şiirlerimin deliler gibi taptığı Kuğu
Türkçeyi resmediyorsun dudaklarına sürerek

Kedilerimin sırrı benim olsun istiyorum anla
Her masum eli bıçak telakki ediyorum anla
Senden başka bir gece istemiyorum anla
Yıldız yıldız olmuş saçların gökyüzüne değerek

Halil İbrahim IRMAK

Hoca Ahmet Yesevi

Sayran'da doğan adalet güneşi,
Kutlu Türkün hakikat rehberi ,
Peygamber aşığı,hidayet mektebi,
Çilekeş efendim ,Hocam Ahmet Yesevi.

Hocasıdır Yusuf El-Hemedani,
Kutlu dergahı ,Yesevi şehri,
İrşâdı kutlu Divanı Hikmeti,
Bilge lider ,Hoca Ahmet Yesevi.

Asırları aşan kutlu çağrısı,
Gönüllere dolan iman aşkı,
Hakikat deryası ,huzur limanı,
Kutlu yol rehberi, Hoca Ahmet Yesevi.

Cihat DELİKTAŞ

Nehir

Daha çok olmamış ağlayışın dineli, Göz pınarlarınsa kupkuru.

Kalbinde çağlayan bir nehir var oysa...

Acı, neşe, elem ve sevda hepsi akışında nehrinin.

Korkusuyla boğulmanın, tadamazsın keyfini.

Ve varoluşun, suyun şingirtisinde..

Bir uyarı belki de yaşama dönme vaktinin.

Cesur ve batmayı göze almış olduğun zaman, akıntı senin elinde.

Korkak, mağrur, kıyıda öylece bekleyen zatsan, sen akıntının esirisin.

Hayat bu nehirse,

Damla damla birikmeyi, boğulmayı çığlık çığığa...

Unutulmayı gamsızca, hatta kıyıda durmayı asırlarca.

Göze alırsan hepsini,

Anlayacaksın manasını çıktığın keşfin.

Her akıntı aynı yolda birikmez, bilesin.

Damla Kurt

EYLÜL

Biraz huzur, sessizlik ve rüzgar
Sararan bir yaprak gibi kanayan gönlümdesin yar

Ve yağmur yağdıkça içime doluşan o huzur
Ve sen, sana olan sevgimi bir bilsen

Bir bilsen yârim, Eylül'ün anlamını
O güvercinin kanat çırpışını
Yağmur sesin'in sana kattığı o huzuru
Düşen yaprakların çıkardığı o naif görseli, ve bizi

Eylül gelince seni görebilmek ne güzel
Neşen yağmurun verdiği huzurdan daha da özel

MEHMET SİNAN KILINÇ

Dilge

dilge...

sevmek Őiirine senin dudakların baŐlamalı.
aŐk ne gőzel bir telaffuz, ne uzun, ne zarif.
ben erkeĐim çoĐundan Şair biraz,
sen, benim sevdiĐim bőtőn kadınlar,
hiÇ birimiz Őiirlerdir kavuŐamamıŐız.
čünkő ben iki sigara iĐimi uzaklıĐında,
satır aralarında belki,
yalancı oluyorum.
biraz yabancı dilge,
bağışla, sence'sini bilmiyorum yaŐamanın.
seni yalnız, tahmin ediyorum,
sen beni tatmin ediyorsun,
tek baŐımayken, kalırsan yőreĐime de...

ben pelteğim, ve sen yazıldığın gibi okunuyorsun,
seni çok farklı anlamlara yoruyorum,
őmrőmőzőn čıkıŐlarında,
bana çok yorgun dőŐőyorsun.
hele ki fazla kaĐırmıŐsam soluk almayı,
vay halimize.

bir yerlerde, bir sabah gőneŐi betimliyor seni,
kabul bununla yarıŐamam.
ne zaman ikindi vakti yakalayacağım aklımdan geğerken,
yine beŐ çayına katık edebileceğim.
hangi Őiire dőnmeliyim tekrar?
sesindeki bu suskun tonlamaya,
daha kaĐ Şehir gezmeliyim?
her bir megafonda kayıp bildirgesi,
adını arıyorlar dilge, evini soruyorlar,
bir dőnya tarif ediyorum, denizleri dőkőlmeyen.
yaprakları dőkőlen.

Devamı bir sonraki
sayfa

senin dilinde dönmeli bence dünya,
böyle bir dünya savunuyorum.
dönen, dönen, döndükçe günleri geçiren,
adımı geçirmeyen.
anonim bakıyorsun olana bitene,
sen deyince meftun oluyorum,
değince bitiyor olur.

günler var ki dilge,
çok kalabalık geçiyorlar önümden,
ben omuzlarımda çarpışmaların verdiği sızıyla,
eğriyim günlerdir.
su gibi geçen, çok yalnız kalabalıklar,
kıydan çamurları götüren günler,
sonra güneşi batıran ve üzerimi...

hasrete alışalım dilge,
sen ki, böyle çok haklı duruyorsun.
ben de haklandım gibi,
üzerimden yıllar geçti,
seni aradım durdum, bir harf hatasından o haklandığımız yerde.
haklısın, sayı saymayı cebimdeki para kadar öğrendim,
ne kadar da olsa, olmadı o adam benden.

hem biz yazlarda çok yaşıyoruz nemden,
kışlarda ağılak,
hele ki mevsimsiz sarhoşluklarımızda,
farkında mısın dilge? ben olmuyorum da...
gel desen, gelemeyecek kadar acıyorum kendime.
gel desene bi!
acayip bir şeyler olur belki dilge,
belki ansızın sabah olur.

Devamı bir
sonraki sayfada

ya da bir bak!
gözlerine inanamayacaksın.
sen,
kendi gözlerine gökyüzünden daha beri olup,
gözleminle uzak olan sevgili,
iç ürpertici, cennet parçasına.
çok net, ufak kekemeyim açıklarken açıkta olanı,
halk dilinde dilge, seni şakalaştırıyorum,
kendime yaptığım eşekliklerin üstüne,
telaştan ve talaştan bulduğum her mavinin kıyısında.

lisânın yabancı ama bu sevmek çok tanıdık,
evrendeki yüzde ikilik dudak kenarı kısmıyla,
sen bir gül, ben iç tarafı çamurla sıvalı bir ibrik.
bence kaybedecek vaktimiz yok.

evsiz bırakılıyorum, bilmediğim yerlerimdeki sancılara.
olsun, olsundu dilge...
sen bir yurtsun,
ben senin her bucağına sığmışım,
her derinliğine dalmışım zaten.

biraz sarhoşum, daha çok şair,
fena sitemkar oluyorum yazı yazdığım kışlara.
yazlarda, ağlamanın en demli saatlerinde,
bir şiir oluyorum yazıldıkça dağılan.
dedim ya biraz sarhoşum, daha çok nemli.
üşüyorum dilge aşksızlıktan.

şairim, biraz avanak,
kulak misafiri oluyorum dünyaya tikanıyor,
yahut sen susuyorsun, en muhtemeli bu.
ben yabancı oluyorum yağmurların,
yağmayan, yağmalayan,
halbuki dilge, çiseli bir sevdandı üzerimize yaşlanmak.
neyse üstüm kalsın, belki kışı görürüz.
ve sana bunları güneş gören yerde anlatacağım,
ama sen yine de mevsimine göre davran.

biraz geceyle yüz gözüm, belki şair...
gün üstüne ay düşüyor,
ay, üstüme yıldır,
zifiri bir sevdadır bende karanlık.
sarhoşun biriyim,
diyorum ki gecenin birine,
böyle yaygın bir ağızla,
şairlerin yaygın kullandığı bir ağızdır bu;
sen de olmasan ve şiir yazan ellerim olmasa,
yok hükmünü giyerim bu sıcakta.
galiba şairin tekiyim,
sen ki dilge, şiirlerin bütünü.

Bir sonraki
sayfada devam edecek

şairim, biraz kendini bilmez,
dilge tamam anladım,
yaşamak bana yasak,
senin gözlerine doğru yerlerde,
gücüm de yok.
en azından sarhoş olmaya çalışsak,
bu kez dil yoluyla,
aşınan yerlere içimizi dökeriz falan.

sonra günün anlam ve özlemini belirten,
görsel bir şiir olmak istiyorum dilge,
çıplak gözleri dağlayan,
ve o dağlardaki eşkiyaların yağmasından,
yağmur yağmasına hasret,
içinde kuru öpüşmelerimizin olduğu,
bertaraf şiirler yazabilirim her tarafa,
ben bu kuraklığa da varım dilge, ellerin yok.
ve gün'düzken dilge,
ben yatar oluyorum,
sen bana kesişensin matematikte.

öyle geceler oluyor ki dilge,
şiir yazmanın horlandığı, yorgunluktan,
hişirtli bir türkünün son sigarasını basıyorum,
bilmediğim bir notaya,
her yerimden sesler geliyor dilge,
her yerimizde çoğul sancılar.

ve sen,
ama sen, bağcıklarını bağlamalısın dilge,
hep aklıma takılıyorsun.
aklımda öyle bir yerleşim yeri kuruyorsun ki,
oradaki bütün sabi şiirleri,
kalbimden okutuyorsun.
yol getireceğim sonra sana,
elektrikten daha mühimdir,
kandil yakarız, ateşim var dilge,
çünkü sigara kullanıyorum.
bu yüzden asfaltın bütün ziftini ciğerlerimden resmedeceğim.
arada çiçek okşarım falan, kenarda kuytuda.
bak bu iş ciddiyet istiyor,
büyüt de gel içindeki çocukluğu.

bağışla dilge, biraz geç olduk,
gözlerimin bütün suyunu şimdi sana feda ediyorum,
baktığım denizler çekiliyor.
bağışla bugün başka bir ben yok,
yarın halka karışacağım, bütün sermestliğimle.
ve acıyan bir şeyim ben, tıpta yerim yok.
benimle konuş istiyorum,
içimin tercümanıyım,
vallahi çok akıcıdır, yağlanmış rakının boğazdan geçişi gibi,
durgun bir havada.

genelde sana dünden kalmış oluyorum,
ağızda biraz mayhoş, biraz kekremsi bir tat,
nefret ettirdin bendeki bu benden,
sen olmasan, ölmelik olmalıydım.

Halil OFLAZ

AĞUSTOS RÜZGARI

Bir ağustos sabahından yazıyorum sana .
İçimdeki kırgınlığı değil bu defa ;
Sevilememeyi yazıyorum.
Bir kalbi sevipte var olamamayı bu
memlekette,

Koskoca yerde içimi kimsenin
göremeyişini,
Kalabalıkta kaybolmayı,
Kahvenin acılığını,
Sigara dumanının gözümü yaşartmasını
yazıyorum.

Seni kimseye soramamayı yazıyorum.
Yeşil yaprakların bile dökülmesini,
Rüzgarın kirpiklerimi savurmasını
yazıyorum.
Hiç bilmediğim sokaklardan geçişini,
Hiç görmediğim insanların yanında nefes
alışını,
Bir daha göremeyeceğim gülüşünü
yazıyorum.
Senin için sadece değerli biri oluşumu
yazıyorum.

Sema Nur Toksöz

Geçmişin derinliklerinden evrenin sırlarına, edebiyatın büyüleyici dünyasından güncel bilimsel gelişmelere uzanan çok yönlü bir yolculuk...

Köklerimize bağlı, ufuklara açık...

Tarihten fiziğe, edebiyattan inovasyona, kültürümüzü geleceğe taşıyan zengin içeriklerle dolu bu dergi, milli değerlerimiz ışığında yeni bir bakış açısı sunuyor. Oku, düşün, keşfet!